



בית המשפט העליון

ע"פ 5706/24

לפני: כבוד השופט יוסף אלרון
כבוד השופט יחיאל כשר
כבוד השופטת רות רונן

המערער: מוחמד תאג'י

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
(השופטים ע' קובו, מ' קרשן ו-מ' גרינברג) ב-תפ"ח 31337-11-20 מיום 4.6.2024

תאריך ישיבה: כ"א אייר התשפ"ה (19 מאי 2025)

בשם המערער: עו"ד אבי כהן; עו"ד לילך וולף-מאיר

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן-אוליאל

פסק-דין

השופט יוסף אלרון:

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטים ע' קובו, מ' קרשן ו-מ' גרינברג) ב-תפ"ח 31337-11-20 מיום 4.6.2024 במסגרתו המערער הורשע ברצח בנסיבות מחמירות של סימון קרמנוקיאן (להלן: המנוח). על המערער נגזר, בגין הרשעתו, עונש מאסר עולם חובה, לצד ענישה נלווית.

תמצית כתב האישום המתוקן

2. לפי עובדות כתב האישום המתוקן, המנוח התגורר בתקופה הרלוונטית לכתב האישום בגפו בדירה הנמצאת ברחוב חשמונאים בעיר לוד. במהלך כשנה ומחצה לפני האירוע מושא כתב האישום המתוקן, המערער ביצע עבודות שיפוצים ואינסטלציה בתשלום בדירת המנוח.

3. בחודש יולי 2020, התגלע סכסוך בין המערער לבין מאיר באסה, אחיינו של המנוח. הלה טען בפני המערער כי הוא אינו מסיים עבודות בדירה ששכרן כבר שולם, ואף "סוחט" כספים מהמנוח הקשיש. בהתאם, דרש מהמערער להשיב כסף למנוח ולחדול מלהגיע לדירה. בשל טענת המערער כי גבה מהמנוח את שמגיע לו, הציע מאיר למערער כי יפנו לבורר בעניין, אך המערער ניתק עמו קשר.

ביום 8.10.2020, בשעות הערב, עת שהה המערער בעיר יפו בבית ידידו ראזי בולאד, סיפר לו המערער על אדם מבוגר שחי לבד בדירה בלוד וברשותו כספת ובה כסף רב בסך של כ-100,000 ש"ח. המערער ניסה לקשור עם ראזי קשר לביצוע פשע, היינו לחבור אליו במטרה להתפרץ לדירת המנוח, בעוד חלקו של ראזי יהיה לתצפת מתחת לבניין בו מצויה הדירה ולהתריע על בוא כוחות משטרה.

4. בהמשך, סמוך לשעה 23:00, המערער וראזי הגיעו במונית לבית משפחת אל האדי בלוד. שם, המערער המשיך לנסות לקשור קשר עם הנוכחים לחבור עמו להוציא לפועל את תכנית ההתפרצות, אך איש לא נענה להצעתו, והמערער עזב את המקום.

5. בחלוף שעות ספורות, סמוך לשעה 2:00, המערער הגיע לדירת המנוח והתפרץ לתוכה דרך חלון חדר המקלחת. המנוח נכח בדירה באותה העת, בעוד שהמערער חיפש אחר הכספים, רוקן מגירות והזיז חפצים ורהיטים. המערער התעמת עם המנוח כדי שיחשוף בפניו היכן מצויה הכספת, והיכן מוחזקים כספים בדירה. לצורך כך, המערער גער במנוח שוב ושוב "איפה הקוד", "תביא את הקוד", תוך שהוא תוקף אותו ומכהו בכל חלקי גופו, בעיקר בפלג גופו העליון, בפניו, בראשו ובחזהו, תוך הפעלת לחץ על צווארו של המנוח, על פיו ועל אפו.

6. כתוצאה מהמכות, המנוח דימם ונגרמו לו חבלות רבות, בעיקר בפלג גופו העליון, לצד שברים בעצם החזה ובצלעות, חבלת ראש, דימום תוך גולגלתי, וכן נגרם לו תשניק חבלתי שהביא למותו.

7. עוד מצוין בכתב האישום המתוקן כי המערער גנב מהדירה כספים בסכום לא ידוע, הכניסם לשקית ונמלט מהדירה.

8. בגין האמור, למערער יוחסו עבירות רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301א(א)(2) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק); כניסה והתפרצות למקום

מגורים לפי סעיף 406(ב) לחוק; שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק; וניסיון לקשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) ביחד עם סעיפים 406(ב), 402(ב) ו-25 לחוק.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

9. לפני בית המשפט המחוזי נפרסה מסכת ראייתית רחבה שכללה, בין היתר, את עדותם של ראזי ועדים נוספים ששהו במחיצת המערער בליל הרצח, תיעוד מצלמות הסמוכות לדירת המנוח, ממצאים פורנזיים מזירת הרצח ומחקרי תקשורת.

10. על סמך עדויות שכני המנוח, נקבע כי הפריצה לדירתו התבצעה בין השעות 1:00 ל-4:00. בתחילה, כך על פי ממצאי מומחי המז"פ, ניסה הפורץ להיכנס לדירת המנוח דרך הדלת הראשית. משלא עלה בידו, נכנס דרך חלון חדר המקלחת, כאשר לצורך כך ניפץ את זכוכית החלון, באמצעות מברג אשר אותר על רצפת חדר המקלחת, סמוך לשברי זכוכיות החלון ולרפפת תריס החלון. מברג זה, כך על פי חוות דעת המומחים, הוא אשר שימש גם לניסיון פריצת דלת הדירה, כפי שנלמד מסימני ההטבעה שהתגלו בבדיקה מיקרוסקופית (ת/19).

בנוסף, ועל כך אין חולק, על המברג נמצא דנ"א של המערער, כמרכיב עיקרי בתערוכת עם פרופיל נוסף. בעניין זה, בהתייחס לטענת המערער כי הימצאות המברג בדירה מוסברת מכך שעבד בדירת המנוח, בית המשפט הדגיש כי חשיבותו של המברג נעוצה במקום שבו אותר ובהבנה כי שימש לפריצת חלון חדר המקלחת מבחוץ.

11. עוד ביחס לפריצה, בית המשפט ציין כי זו דרשה "היכרות עמוקה" עם הדירה. שכן, היא התבצעה באישון ליל, ולכן דרשה ידע מוקדם בדבר החלון ממנו ניתן לפרוץ פנימה וביחס לדרך ממנה ניתן לעלות לגג אשר הפתח אליו ממוקם בראש גרם מדרגות שמצוי בכניסה אחרת לבניין. המערער, כפי שאישר בעצמו, עבד בדירה חודשים ספורים לפני הרצח, ומשכך הכיר היטב את הדירה ואת גג הבניין בו היא מצויה.

בית המשפט הוסיף וקבע כי המנוח החזיק בדירתו כסף טורקי, וכן שעון זהב ושרשרת זהב שלא אותרו לאחר הפריצה. המערער, כך נקבע, היה מודע לקיומם של כספים אלו ואחרים בדירת המנוח.

12. על התנהלות המערער בליל הרצח, סמוך לפניו ואחריו, למד בית המשפט המחוזי מגרסאותיהם של מספר עדים, ובייחוד מגרסאות ראזי ונואל.

ראזי, חברו הטוב של המערער, תיאר כי ביום הרצח, השניים ישבו יחדיו ביפו, כאשר המערער פנה אליו והציע לו "בוא איתי יש איזה מכה נדפוק מישהו בכסף", כאשר הסביר שהוא הולך לעשות "מכה" באיזה בית, וכי בכספת שנמצאת בבית יש "איזה 150,000". המערער ציין בפני ראזי כי כל שעליו לעשות הוא להצטרף כשומר, ולהתריע מפני בוא המשטרה, אך הלה סירב להצעה. השניים נסעו לבית בני משפחתו של ראזי שהתגוררו בלוד, וגם שם המערער ניסה לשכנע את ראזי ואת בני משפחתו לחבור אליו לתכנית הפריצה. המערער אף ביקש פלאייר בשביל לפתוח דלת, והסביר שהוא צריך לעשות מכה אצל מישהו מבוגר ברחוב החשמונאים.

ראזי הוסיף ותיאר כי "אותו יום אני התקשרתי אליו סליחה, אחרי ארבע שעות אני שומע צעקות הוא ומישהו לא יודע מה, וניתקתי, ניתקתי את השיחה" (ת/63א, עמ' 11 שורות 14-16); "שמעתי אותו [...] צועק תביא את הכסף, תביא את הכסף [...] וזהו תביא את הקוד, מה הקוד מה הקוד, לא יודע משהו כזה" (ת/63א, עמ' 12 שורות 33-38; ת/64א, עמ' 26-27) "כנראה כספת [...] של הבן אדם שהוא הלך אליו" (ת/63א, עמ' 24 ש' 13-11).

כבר עתה ייאמר כי מחקר התקשורת העלה ששיחה זו בין ראזי לבין המערער התרחשה בשעה 2:27 למשך 57 שניות, כאשר בעת הזו אוכז הטלפון של המערער באזור זירת הרצח.

13. חרף אמרתיו של ראזי בחקירותיו במשטרה כאמור, על דוכן העדים הוא מאן לשתף פעולה עם התביעה, כאשר הרבה להשיב כי אינו זוכר את שאירע בליל הרצח. זאת, בעוד שהשיב ברצון לשאלות ההגנה, ובית המשפט המחוזי התרשם כי הוא "מעוניין לרצותה".

על רקע האמור, בית המשפט המחוזי ביכר את גרסתו של ראזי כפי שנמסרה במשטרה על פניו זו שנמסרה בעדותו בבית המשפט. זאת, בין היתר, מאחר שלראזי לא היה כל מניע לטפול אשמת שווא על המערער, בעוד שבעדותו ניסה ככל יכולתו להרחיק את מעורבות המערער מרצח המנוח, כאמור.

14. נואל, אשר עדותה נמצאה אמינה בעיני בית המשפט המחוזי, התגוררה ביפו אצל קרוב משפחה, איברהים, יחד עם המערער. בחקירתה במשטרה, מסרה כי בליל הרצח, ראתה את המערער שוכב על גבי מזרן, סופר הרבה כסף "לא של האדק", כשלגופו גופיה לבנה מלאה בדם. נואל הוסיפה ותיארה כי הבחינה בשריטות על גבי ידיו של המערער, כמו גם בחלק האחורי של ברכיו, כאשר על הג'ינס שלבש היה בוץ. לאחר מכן, כדי לכסות הלוואה שנתנה לו, המערער מסר לה שטרות של כסף טורקי, ובמועד זה היא הבחינה כי ברשותו גם שעון זהב ושרשרת. נואל הוסיפה ותיארה כי בחלוף ימים ספורים, המערער עזב את ביתו של איברהים ללא שאמר דבר ואף מבלי להיפרד לשלום.

15. מלבד ראזי ונואל, עדים נוספים מסרו גרסאות שלימדו על שאירע בליל הרצח. כך למשל, רעייתו של ראזי העידה כי לאחר שנודע לו על מעשה הרצח, סיפר לה שהמערער הציע לו לחבור אליו לשוד, ואיזה מזל שלא הצטרף והקשיב לאלוהים (פרוטוקול דיון מיום 30.11.2021, עמ' 311). בנוסף, הנוכחים בבית משפחה אל האדי בלוד, מסרו כי המערער היה לחוץ בעת הביקור, סיפר שהוא בדרכו לרחוב חשמונאים וגם ביקש פלאייד; הנוכחים הוסיפו ותיארו כי ראזי סיפר שהגיע עם המערער ללוד בשביל "עבודה" ותפקידו יהיה להישאר "למטה".

16. מחקרי תקשורת ותיעוד מצלמות אבטחה, תרמו אף הם למיקומו של המערער בליל הרצח. כך, לפי מחקר התקשורת, בשעה 2:27 טלפון המערער אוכן באזור זירת הרצח, אותו עזב לפני השעה 3:22. בתווך, מצלמת אבטחה תיעדה את המערער בשעה 2:41 יוצא מרחוב חשמונאים בלוד, במרחק של כ-200 מטרים בלבד מדירת המנוח, תוך שהוא מדבר בטלפון ואוחז שקית שחורה בידו. מצלמות שונות לאורך הדרך הוסיפו ותיעדו את מסלול המערער מלוד ועד ליפו, כשלבסוף נצפה יחד עם איברהים כשהשניים נכנסים יחדיו לדירה ביפו.

עוד בהקשר זה, פורט כי המערער החזיק ברשותו שני מכשירי טלפון כאשר את פעילותו של אחד מהם הפסיק שעות ספורות עובר לרצח; ולאחר כמה ימים הפסיק גם את פעילות המכשיר השני, אשר שימש אותו בליל הרצח.

17. אל מול ראיות אלו ניצבה גרסת המערער. כבר בחקירותיו במשטרה, הלה הכחיש כל קשר לרצח המנוח או לשוד שהתבצע בדירתו, ואף כפר בזיהויו בתיעוד מצלמת האבטחה הסמוכה לדירת המנוח. משעומת עם ראיות המפלילות אותו ברצח המנוח –

בחר לשמור על זכות השתיקה או שהשיב כי אינו זוכר ; זאת, בעוד שהרחיב ופירט ביחס לשאלות או אירועים שלא סיבכו אותו ישירות ברצח.

באשר לאירועי ליל הרצח, המערער אישר כי נפגש עם ראזי בבית בני משפחתו בלוד, אך הכחיש כי דיבר שם על "הזקן". בנוסף, טען כי לאחר מכן נסע ישירות ליפו לביתו של איברהים, וכלל לא ביקר בדירת המנוח. עוד טען כי ראזי ונואל הם "שקרנים", וכי בליל הרצח לא נשרט, לא היה דם על בגדיו והוא בכלל התרחק מנואל בתקופה זו ולא שוחח עמה.

גם בעדותו בבית המשפט המחוזי, המערער דבק בגרסתו המכחישה אשר תוארה על-ידי בית המשפט כ"עדות כבושה, רצופה פרכות ושקרים". המערער שב על אירועי הלילה לגרסתו, אלא שהפעם אישר לראשונה כי ראזי התקשר אליו בשלב מסוים במהלך הלילה, אך לא זכור לו שענה לו. עוד תיאר כי לאחר שעזב את בית בני משפחתו של ראזי בלוד, נסע לרכוש "ירוק" מאדם בשם "חנטוש", ולאחר מכן שב לביתו ביפו. בעדותו, המערער הוסיף וטען כי מעולם לא סיפר לראזי על לקוח שמחזיק הרבה כסף בבית; וכי לא שוחח או ראה את נואל בליל הרצח, וממילא היא לא ראתה אותו מכוסה בדם או סופר שטרות.

18. גרסת המערער הותירה רושם לא אמיין בעיני בית המשפט המחוזי אשר קבע כי זו "גרסת בדים" אשר לא ניתן "לייחס לה כל משקל". פורט כי גרסת המערער התפתחה לאורך ההליך, בהתאם להערכתו את הראיות העומדות נגדו; הסבריו לראיות המפלילות היו מאולצים, ונקבע כי "הלכה למעשה גרסתו בכללותה היא גרסה שקרית".

19. בשקלול האמור, בית המשפט המחוזי קבע כי מארג הראיות הנסיבתיות לחובת המערער מלמד על כך שהוא זה שביצע את השוד ורצח את המנוח; ואילו גרסתו לא סיפקה הסבר חלופי מזכה מניח את הדעת. משכך נקבע כי המסקנה הראייתית היחידה היא בדבר אשמתו של המערער במיוחס לו.

בית המשפט המחוזי הוסיף ודחה גם את יתר טענות המערער, בכלל זה, נקבע כי אין חשיבות להימצאות שרידי דנ"א שאינם של המערער מתחת לציפורני המנוח, שכן מדובר בפרופיל נקבי וממילא אין ראיות לכך שהתרחש עימות בין המנוח לבין הרוצח; נקבע כי לא הוכח שהמערער היה במצב שכרות שיכול היה למנוע ממנו לפרוץ לדירה

באותו הלילה; וגם נדחה ניסיונו של המערער לטפול על מאיר באסה, אחיין המנוח, את האחריות לרצח.

20. לנוכח האמור, בהתאם למסקנות אלה, המערער הורשע בעבירות שיוחסו לו, ובראשן עבירת הרצח בנסיבות מחמירות שלפי סעיף 301א(א)(2) לחוק. בגין הרשעתו, נגזר עליו עונש מאסר עולם חובה, וכן 18 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירת אלימות מסוג "פשע", למשך 3 שנים מיום שחרורו.

עיקרי טענות הצדדים בערעור

21. גם בערעור שלפנינו, המערער דבק בהכחשת מעורבותו ברצח המנוח או בשוד דירתו. עיקר טענות המערער מופנות כלפי הממצאים והמסקנות שנקבעו מכוח מסכת הראיות הנסיבתיות שנזקפו לחובתו.

במוקד הערעור, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה במשקל שייחס למברג, לדגימת הדנ"א שאותרה עליו ולמצאים שנקבעו מכוחם. בהקשר זה, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה עת הסיק כי המברג הגיע בהכרח מחוץ לדירה, בהתבסס על חוות דעת המומחה ארונסון. הודגש כי בית המשפט המחוזי לא בחן את חוות הדעת לפי מבחני הפסיקה ביחס לראיות מדעיות. בחינת חוות הדעת באופן מקצועי מלמדת, לשיטת המערער, כי מסקנות המומחה אינן נסמכות על שיטה מדעית מבוססת מומחיות תקפה ומהימנה, ומשכך הן נעדרות כל משקל. מעבר לכך נטען כי למול חוות דעת המומחה שאינה קבילה, נותרת אפשרות ריאלית שהמברג נותר בדירה מהתקופה שביצע המערער עבודות שיפוצים.

בנוסף, נטען כי בית המשפט המחוזי שגה כאשר התעלם מכך שהדנ"א שאותר על המברג, נמצא בתערובת, בעוד שלא ידועה זהותו של האדם הנוסף בעל הפרופיל הגנטי. עובדה זו, יחד עם עצם היות המברג "חפץ נייד", מוליכה לכך שישנה אפשרות כי אדם אחר רצח את המנוח, ובמהלך הרצח השתמש במברג.

22. המערער מוסיף ומלין על אמינות ומהימנות גרסאות העדים שהובאו לחובתו. בכלל זאת, נטען כי נואל מסרה גרסה כבושה ומתפתחת, הכוללת סתירות מהותיות; כך גם, נטען כי לא היה מקום להעניק משקל כה משמעותי לגרסתו של ראזי, אשר אישר בעצמו כי שיקר במהלך חקירתו במשטרה. גם באשר לגרסתו שלו, נטען כי בית המשפט

העניק משקל יתר לסתירות מסוימות בגרסתו, אשר ממילא אין בהן כדי למלא "חללים ראייתיים" במסכת הראיות.

בנוסף, לטענת המערער ישנן ראיות נסיבתיות מצטברות נוספות המלמדות על חפותו. בתוך כך, תחת ציפורני המנוח אותר דנ"א, שאינו של המערער; עקבות נעל שנמצאו בזירת הרצח, אינן של המערער; הוא היה מצוי בגילופין באופן קיצוני בליל הרצח, באופן שלא היה מאפשר לו לבצע את הרצח והפריצה; וכן מכשיר הטלפון שלו לא אוכן במהלך הלילה בביתו של המנוח או נצפה בסמיכות לו.

23. מנגד, המשיבה סומכת ידיה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, וטוענת כי יש לדחות את הערעור המופנה כלפי ממצאי עובדה ומהימנות מובהקים ואיתנים. המשיבה מדגישה כי הרשעת המערער אינה נסובה על ראיה בודדת, אלא על מסכת ראייתית מגוונת וענפה, הכוללת ראיות הנשזרות ותומכות זו בזו. בתוך כך, כמובא בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, לחובת המערער ניצבת גרסתו המפלילה של ראזי, חברו הטוב של המערער; איכון ותיעוד המלמדים על קרבת המערער לזירת הרצח בשעות הרלוונטיות; היכרותו הקרובה עם דירת המנוח, קודם הפריצה; התנהלותו המפלילה של המערער לאחר הרצח; וגם גרסתה המפורטת והאמינה של נואל, המסבכת את המערער בביצוע השוד והרצח.

למול מסכת הראיות, ניצבה גרסתו של המערער אשר אינה מתיישבת עם הראיות, וגם עד ההגנה היחיד שהביא לזכותו מסר גרסה "שנתפרה לצורך המשפט".

24. המשיבה דוחה בשתי ידיים גם את טענות המערער ביחס לקבילות ומשקל הממצאים שנקבעו ביחס למברג. פורט כי החלק הדומיננטי (80%) בתערוכת הדנ"א שאותר על המברג – שייך למערער, ואילו רק שיעור קטן יחסית שייך לאדם אחר שפרטיו אינם נמצאים במאגר.

ביחס לחוות דעתו של ארונסון, ציינה המשיבה כי לפי חוות הדעת ישנה סבירות גבוהה מאוד כי סימני ניסיון הפריצה על דלת הכניסה נגרמו על-ידי המברג. בנוסף, בחוות הדעת פורט כי ישנה התאמה מלאה בסימנים אקראיים בין אלו שנמצאו על המברג לבין אלו שנמצאו על משקוף הדלת, כשהמומחה הבהיר בעדותו כי "אין מברג אחר שיכול להשאיר את הסימן הזה". המשיבה מוסיפה וטוענת כי המומחה הציג ארוכות את חוות

דעתו ואת ממצאיה, ובכל זאת ההגנה לא העלתה טענות כלפי שיטת העבודה שלו ואף לא ניסתה לקעקע את מומחיותו.

הודגש, כי בניגוד לטענות המערער, קביעותיו של המומחה ארונוסון הן קביעות שבמומחיות ולא עניין שבמדע. על כן, לא נדרש לבחון את חוות הדעת כשם שנבחנת ראייה מדעית, אלא המומחה נדרש לפרט על מומחיותו ועל דרך הסקת המסקנות. בדרך זו אכן צעד המומחה בעדותו בבית המשפט; וזה האחרון, התרשם כאמור לחיוב ממומחיותו, וגם ההגנה – לא חלקה על כך.

לעמדת המשיבה, גם דינן של יתר טענות המערער להידחות. אלו נבחנו בכובד ראש בידי בית המשפט המחוזי, אשר לא מצא לאמצן, בייחוד לנוכח טיב המסכת הראייתית המכבידה לחובת המערער.

דיון והכרעה

25. אקדים ואומר – בערעור זה אין ממש, רחוק מכך. אכן, מסכת הראיות לחובת המערער היא מסכת של ראיות נסיבתיות. אולם אין בכך לגרוע כהוא זה מכוחן להצביע על אשמתו בפריצה לדירת המנוח וברציחתו. כל אחת מבין הראיות המרכזיות לחובתו עומדת על רגליה שלה, כאשר צירופן יחד מוליך למסקנה לכאורית איתנה בדבר אשמתו. כל זאת, שעה שמנגד, הסבר חלופי מזכה בעל אחיזה במציאות ובחומר הראיות – אין בנמצא. משכך הוא, הרשעת המערער בעבירת הרצח בנסיבות מחמירות ובעבירות נוספות כפי שיוחסו לו, בדין יסודה ודין הערעור להידחות.

26. כאמור, ביסוד הרשעתו של המערער ניצבת מסכת ראיות נסיבתיות. ראיות מסוג זה נבדלות מראיות ישירות בכך שאינן מוכיחות במישרין קיומה של עובדה אלא הן מוכיחות קיומה של נסיבה המשמשת בסיס לקביעת קיומה של העובדה הטעונה הוכחה, וזאת בדרך של הסקת מסקנות שבהגיון ובניסיון החיים (יעקב קדמי על הראיות חלק שני 790 (2009)). שלב ההיסק אשר מבוסס על הבנה ושכל ישר הוא חוזקה וחולשתה של הראיה הנסיבתית, ועל כן נדרשת זהירות בתהליך זה. משכך, הגם שכוחן של ראיות נסיבתיות אינו נופל מכוחן של ראיות ישירות, הזהירות הנדרשת מוליכה לכך שנאשם יורשע על סמך ראיות נסיבתיות "רק אם המסקנה המרשיעה, אשר מוסקת מן הראיות הנסיבתיות, גוברת באופן ברור והחלטי על כל תיזה חלופית ואינה נותרת מסקנה סבירה אחרת" (ע"פ 543/79 נגד נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(1) 113, 141 (1980); על כך עמדתי

אף בפסקי דיני ביושבי בערכאה הדיונית, ראו: תפ"ח (מחוזי חי') 55684-02-13 מדינת ישראל נ' גפן, עמוד 31 (12.5.2014); תפ"ח (מחוזי חי') 10451-05-09 מדינת ישראל נ' גזאל, עמוד 32 (17.10.2010).

27. במרוצת השנים, פותחו מספר גישות לאופן בחינת הראיות הנסיבתיות, כאשר מקובל לפסוע בדרכו של "המודל התלת-שלבי" (ע"פ 9372/03 פון וייזל נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(1) 745, 754 (2004)). בתמצית יתואר, כי לפי מודל זה, בשלב הראשון, כל ראיה נסיבתית נבחנת בפני עצמה כדי לקבוע אם ניתן להשתית עליה ממצא עובדתי; בשלב השני, נבחנת מסכת הראיות בכללותה לצורך קביעה אם היא מסככת את הנאשם בביצוע העבירה; ובשלב השלישי מועבר הנטל אל הנאשם להציע הסבר חלופי למערכת הראיות הנסיבתיות, העשוי להותיר ספק סביר באשר למסקנה הלכאורית בדבר אשמתו.

כאשר כשל הנאשם בהציגו הסבר חלופי ואף לא עלה בידי בית המשפט לאתר תרחיש מזכה המתיישב כראוי עם מארג הראיות הנסיבתיות, אזי המסקנה הלכאורית שהתגבשה בשלב השני הופכת "למציאות" (ע"פ 384/80 מדינת ישראל נ' בן-ברוך, פ"ד לה(1) 589, 592 (1980)).

28. הסבר חלופי המציע ספק סביר, אין משמעותו אפשרות תיאורטית או דחוקה כלשהי; אלא נדרש כי יהא מדובר בהסבר שבכוחו למוטט את המסקנה הלכאורית. על כן, על ההסבר החלופי להיות בעל אחיזה של ממש בחומר הראיות, לעמוד במבחני השכל הישר וניסיון החיים ועליו להקים ספק אמיתי ומהותי העולה בקנה אחד עם מארג הראיות הנסיבתיות (ע"פ 8030/21 אבו זיינב נ' מדינת ישראל, פסקה 42 (25.12.2022)). בנוסף, כשם שהמסקנה הלכאורית נובעת מבחינת מארג הראיות הנסיבתיות כמכלול, כך ההסבר החלופי נדרש להציע גרסה שלמה ביחס למסקנה הנשקפת מהצטברות הראיות הנסיבתיות ולא די בהסבר מזכה ביחס לכל אחת מהראיות בנפרד (ע"פ 3965/22 טל נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (30.3.2023)).

יחד עם זאת, יודגש כי הנטל המועבר לכתפי הנאשם בשלב השלישי הוא נטל "טקטי" בלבד, באופן אשר אינו משנה את נטלי ההוכחה המקובלים בהליך הפלילי (ע"פ 3914/05 אלחרר נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (10.11.2008)).

29. בעניין שלפנינו כאמור לעיל, לחובת המערער ניצבת מסכת ראיתית מגובשת הכוללת את גרסאות ראזי ונואל, ראיות חפציות כזיהוי דנ"א, וגם חוות-דעת מומחים.

השתלבותן של ראיות אלו ואחרות האחת ברעותה, מוליכה, כפי שקבע בית המשפט המחוזי, למסקנה לכאורית כבדת משקל בדבר אשמתו של המערער.

לבחינתן של הראיות המרכזיות בעניין שלפנינו, כשים לב לטענות המערער כלפיהן, אפנה כעת.

30. נקודת המוצא לבחינת טענות המערער כלפי ממצאי עובדה ומהימנות שקבע בית המשפט המחוזי, היא כי ערכאת הערעור תטה שלא להתערב בהם. אין המדובר בכלל דיוני גרידא, אלא בכלל אשר טעם מהותי בצדו והוא כי הערכאה הדיונית מתרשמת באופן בלתי אמצעי מהעדויות שנשמעות בפניה, מהראיות המונחות לפתחה, ומהשתלבותן של אלו באלו, ועל כן היא בעלת יתרון מובהק על פני ערכאת הערעור בקביעת ממצאי עובדה ומהימנות (ע"פ 2076/21 ואכד נ' מדינת ישראל, פסקה 29 (30.7.2023)).

גרסאות ראזי ונואל

31. בלב המסכת הראייתית, ולצד עדויות נוספות, בלטו הגרסאות שמסרו ראזי ונואל. בעניינם של שניים אלו, ישנה חשיבות יתרה להתרשמות הערכאה הדיונית, לנוכח שינויי הגרסאות והתשובות הפתלתלות שנועדו, על פניו, להתחמק מהפללת המערער, באופן המצריך מלאכת מחשבת מהערכאה הדיונית לשם הכרעה בדבר זהות הגרסה המהימנה (ע"פ 7567/22 זגורי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (5.1.2025)).

נכונים הדברים ביתר שאת ביחס לגרסתו של ראזי. כבר בחקירותיו במשטרה ניכר היה כי חשש מלשתף פעולה עם המשטרה באופן שעלול להפליל את חברו הטוב – המערער. הוא מאן להתייצב למסור את עדותו, והגיע לבית המשפט רק לאחר שהוצא נגדו צו הבאה; ועויותו כלפי התביעה אל מול ניסיונו לרצות את ההגנה בחקירתו על דוכן העדים – בלטה מראשיתו של ההליך ועד לאחריתו. בנסיבות אלו, אין שני להתרשמותו הישירה של בית המשפט המחוזי, אשר העדיף לאמץ את גרסתו "העקבית והסדורה" שנמסרה בחקירותיו במשטרה על פני עדותו בבית המשפט.

32. חשיבות גרסתו של ראזי נעוצה בכך שהיא נפרשת כמעט על כל אירועי הלילה – אלו שקדמו לרצח המנוח ואלו שהתרחשו לאחריו. למעלה מכך, באורח לא צפוי ואף שראזי בעצמו לא התלווה למערער לביצוע השוד או הרצח, גרסתו פותחת צוהר אפילו לרגעים בהם המערער ניצב בדירת המנוח וביצע את זממו.

כבר בשעות הערב של ליל הרצח, ראזי שהה עם המערער בדירתו של האחרון. במהלך הערב, הציע לו המערער "בוא איתי יש איזו מכה. נדפוק מישהו בכסף" (ת/63, עמ' 10 ש' 2-3), כאשר הוסיף ופירט כי מדובר בדירה שבה מתגורר אדם מבוגר ובה סכום כסף רב. ברגעים של כנות, ראזי הודה כי הצעת המערער קסמה לו וסיקרנה אותו מאחר שהיה זקוק לכסף, אך בד בבד מצפוננו הציק לו (ת/64א, עמ' 10 ש' 14). בבית קרובי משפחתו של ראזי בלוד, עת המערער המשיך בניסיונותיו לשכנע את ראזי לחבור אליו לביצוע השוד, הוא הבהיר כי תפקידו יהא לשמור "מלמטה"; ביקש שראזי יביא לו כלים לפרוץ את הדירה; הרהיב ואמר כי הוא יודע כיצד פותחים את הדלת; ואף ציין כי הבית ממוקם ברחוב החשמונאים בלוד. ראזי תיאר כי המערער היה כה להוט, עד כדי כך שלאחר שהלה סירב לחבור אליו, הוא הציע "לכולם", מכרים ואנשים זרים כאחד, להצטרף אליו לביצוע השוד.

התנהלות המערער לא מצאה חן בעיני דיירי הבית בלוד, וראזי הוציאו אל מחוץ לדירה, לבקשתם. בסמוך, ראזי הבחין שהמערער עלה על "טרמפ", והחל לדאוג לשלומו. מחשש לשלום חברו הטוב, ראזי התקשר אל המערער בחלוף מספר שעות. לפתע, מן הטלפון בקעו צעקות, המערער נשמע ב"קריזה" בעודו צועק "תביא את הכסף" ו-"מה הקוד". ראזי נרתע מהדברים ששמע ומיהר לנתק את השיחה.

משלב זה ואילך, גברה התרחקותו של ראזי מהמערער. בבוקר למחרת, הוא סירב להיפגש עם המערער אשר הציע לו סמים והבהיר לו כי אינו מעוניין בשום קשר אליו או למעשים שביצע בלילה.

33. מלבד קביעות המהימנות המובהקות של בית המשפט המחוזי ביחס לגרסה שמסר ראזי במשטרה, מהימנותה ואמינותה נלמדות בין היתר, מההיגיון הפנימי, הקוהרנטי והסדור של גרסה זו, לכל הפחות ביחס לאירועים המהותיים של ליל הרצח; התיישבות הגרסה עם עדויות עדים נוספים ועם ראיות מוחשיות ואובייקטיביות; וגם סממנים פנימיים בגרסתו, ובהם תיאור תחושותיו בזמן אמת באופן ישיר, המלמדים על מהימנותה וכנותה.

כל זאת, בעוד שמנגד, ראזי סרב כאמור להתייצב למתן עדות, עשה כל מאמץ "להתפרק מכשירות" באמתלות שונות, ואף ביקש לשבת בכלא חלף מתן עדות, ככל

הנראה תוך ניסיון שלא להפליל את חברו הטוב ברצח המנוח (פרוטוקול דיון מיום 4.11.2021, בעמ' 187-188).

בנוסף, הגם שכבר בעימות שנערך במשטרה בינו לבין המערער, ראזי ניסה להרחיק את מעורבותו של חברו המערער ברצח המנוח, הוא בכל זאת אישר כי "אני אמרתי את האמת" (ת/7); וכך גם בעדותו בבית המשפט, למרות שהתקשה לשתף פעולה עם התביעה כאמור, בכל זאת אישר כי דבריו במשטרה היו אמת לאמיתה (עמ' 88, ש' 17).

מכאן שבצדק אימץ בית המשפט המחוזי את גרסתו של ראזי כפי שנמסרה בחקירותיו במשטרה והעדיפה על פני עדותו בבית המשפט. גרסה זו של ראזי, מהווה נדבך מרכזי במסכת הראיות לחובת המערער.

34. גם במשקל שניתן לגרסתה של נואל – לא נפל כל פגם. בשונה מראזי, החל מחקירותיה במשטרה נואל דבקה בגרסתה, שבה עליה בחקירתה הראשית על דוכן העדים, ואף אישרה ואימתה את פרטיה במסגרת החקירה הנגדית. לא בכדי, התרשם בית המשפט המחוזי מאמינות ומהימנות גרסתה, ואף הבהיר כי הוא סומך על עדותה "באופן מלא".

נואל מסרה את גרסתה בפעם הראשונה בעקבות תרגיל חקירה שנערך לה. הלה זומנה לתחנת המשטרה – מבלי שידעה את הסיבה לכך, וכשישבה בחדר ההמתנה, הבחינה בתמונתו של המערער כדרוש לחקירה. מיד ומעצמה פנתה לשוטרים ואמרה כי היא מזהה אותו ומכירה אותו.

מרגע זה ואילך, נואל מסרה גרסה עקבית, קוהרנטית ואותנטית. על אלו ניתן ללמוד מהפירוט הרב והמעמיק שאפיין את גרסתה, אשר כללה פרטים מהותיים ושוליים כאחד, ואף התייחסה לפרטים לא ידועים כפי שהעידה כי הבחינה שהמערער אוהז בכסף טורקי וברשותו שעון זהב ושרשרת זהב; מתיאוריה הכמעט מוחשיים על גופייתו המגואלת בדם של המערער, ועל תחושתה הפנימית המיידית שקרה "משהו לא טוב"; וכן מהיכרותה היומיומית עם המערער, עם התנהלותו ועם שגרת יומו – לפני הרצח ולאחריו.

איכות וכנות גרסתה של נואל, כמו גם היעדר טעם לחשוד בכשרות מניעה, מצדיקים את המשקל המלא שניתן לגרסתה במסגרת מסכת הראיות הנסיבתיות לחובת המערער.

חוות דעת המומחים

35. כאמור לעיל, חלק ניכר מטענות המערער מופנה כלפי חוות דעת המומחים, ובפרט כלפי חוות דעתו של ארונסון. על בסיס חוות הדעת קבע בית המשפט המחוזי כי המברג שאותר בדירה, ועליו דנ"א של המערער, לא היה בדירה עובר לרצח אלא שימש את הרוצח לצורך ניסיון כושל של פריצת דלת הדירה ולאחר מכן שימש לפריצה מוצלחת לדירה דרך חלון חדר המקלחת.

36. גם ביחס לטענות המערער בעניין זה, נקודת המוצא היא כי כשם שערכאת הערעור תטה שלא להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית, כך נכון אף ביחס לחוות דעת מקצועית שהוגשה לה, בייחוד כאשר עורכה נחקר והעיד בבית המשפט (ע"פ 1828/14 דאהן נ' מדינת ישראל, פסקה 37 לפסק דיני (27.6.2019)). בפרט, עדותו של מומחה ומסקנותיו "נבחנת על ידי בית המשפט בשני מישורים: מישור המהימנות האישית – במסגרתו נבחנת מהימנותו של המומחה ככל עד אחר; ומישור האמינות המקצועית – במסגרתו נבחנים רמתו המקצועית של המומחה, וטיב ואופי הבדיקה או הבירור האחר שערך ואשר מכוחם הגיע למסקנותיו" (ע"פ 1839/92 אשקר נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (4.9.1994)).

37. ארונסון בחוות דעתו (ת/19), התבקש להשוות בין הסימנים שאותרו על המברג לבין הסימנים שעל דלת הכניסה לדירת המנוח והסימנים שעל גבי שלבי התריסים של חלון חדר המקלחת. בנוסף, התבקש לבחון אם קיימים סימנים המעידים על פריצה אלימה או ניסיון לפריצה אלימה של דלת הכניסה לדירה.

לצורך כך, ארונסון בדק את הממצאים הן מבחינה חזותית, הן מבחינה מיקרוסקופית; ביצע הטבעות ניסיון על ידי המברג, כמו גם העתקים מגומי; ואף ביצע ניסיון לשחזר את הסימנים באמצעות המברג על דלת הכניסה של הדירה.

על סמך האמור, מצא ארונסון, התאמה מלאה בסימנים אקראיים בין הסימנים שאותרו על המברג לסימנים שנמצאו על דלת הדירה, כך שלגישתו המברג שאותר בדירה

הוא שהותיר סימנים אלו על דלת הכניסה. בנוסף, הסיק ארונסון "בסבירות גבוהה מאוד" כי דלת הדירה הייתה סגורה ונעולה כאשר הוטבעו בה סימני המברג, כאשר הסימנים על הדלת מלמדים על ניסיון לפריצה אלימה של הדלת – ללא הצלחה.

38. על חוות דעתו, על אופן הסקת הנתונים ועל ממצאיו, נחקר ארונסון ארוכות בעדותו בבית המשפט המחוזי. בעדותו, ארונסון פתח והציג את הניסיון שרכש בתקופתו במשטרה ובצבא ואת התמקצעותו בתחום של מיקרוסקופיה אופטית, אשר מכוחם ביסס את מומחיותו (פרוטוקול הדיון מיום 15.11.2022, בעמ' 856).

ארונסון פירט בהרחבה גם לגבי שיטות העבודה שלו בכלל, ואלו ששימשו אותו במקרה שלפנינו בפרט. כך למשל, ציין כי הגדיל לעשות וערך את ניסויי ההשוואה והניתוח בשטח, היינו לא רק על סמך העתקים או דוגמיות שנלקחו מדירת המנוח, אלא כהשוואה מוחשית למשקוף דלת דירת המנוח (שם, עמ' 861). בדירת המנוח, ארונסון ביצע מספר ניסויים, בחלקם נעל את דלת הדירה באופן כזה או אחר ובחלקם הותירה פתוחה, כאשר אגב כך בדק את סימני ההטבעה שהותיר המברג. באמצעות ניסויים אלו, ועל סמך מומחיותו, ארונסון הדגיש כי ביכולתו להבין את תהליכי הייצור של המוצג שלפניו, לנתח כיצד נוצרו סימנים שהופיעו על המוצג, ולהסיק אם מדובר בסימנים אקראיים או סוגיים (שם, בעמ' 870).

באשר לחשיבות החלוקה בין סוגים אלו, הבהיר ארונסון כי "סימנים אקראיים זה סימנים שיכולים להיות גם מתהליכי יצור וגם לאחר היצור, כתוצאה משימוש, הם בעצם סימנים שהם ייחודיים, יכולים לנבוע כתוצאה מייצור ידני, מתהליכי עיבוד מסוימים, שחיקה, קורוזיה, שבר. כל אותם הסימנים מייצרים טביעת אצבע של כלי שהיא ייחודית לו, ובעצם אלה, זה חלק מהסימנים, בעצם זה הסימנים שאני מחפש על מנת לקבוע האם סימן שאותר לצורך העניין בזירה נוצר על ידי הכלי שהתקבל בעיקר. במקרה הזה, כמו שמצוין פה, אז נמצאה התאמה מלאה בסימנים אקראיים, כלומר זה התאמה גבוהה ביותר מבחינת השוואת סימנים, מה שמבחינתי אומר שהכלי הזה הוא שהתיר את סימניו" (שם, בעמ' 857, ש' 2-10). ממצאים אלו ואחרים הם שהוליכו את ארונסון לקבוע באופן חד משמעי, על סמך ממצאיו ומומחיותו כי "אין מברג אחר שיכול להשאיר את הסימן הזה" (שם, בעמ' 869).

39. זאת ועוד, הגם שחוות דעתו של ארונסון עוסקת בהשוואת סימנים וניתוחם, בין היתר, באמצעות שיטות ועזרים מן התחום המדעי; בכל זאת, אדני חוות הדעת אינם עניין

שבמדע אלא עניין המסור למומחיות (יניב ואקי דיני ראיות כרך ב 851 (2020)). משכך הוא, ממצאיו ומסקנותיו של המומחה אינם נדרשים בהכרח להיבחן באמות מידה שבהן נבחנת ראייה מדעית, כבחינה סטטיסטית או סולם מתמטי.

חוות דעת המומחה בעניינים אלו תיבחן בעיקר על סמך מהימנותו האישית ואמינותו המקצועית, כאשר ייבדקו, בין היתר, ניסיונו של המומחה והאופן שבו רכש את מומחיותו, הרקע המאפשר לו לעבד את המידע כנדרש ולספק מסקנה רלוונטית, וגם אופן הניתוח והסקת המסקנות אשר ייפרסו, ככל הניתן, לפני בית המשפט (ראו והשוו: ע"פ 3766/24 מדינת ישראל נ' פלונית, פסקאות 30-35 (26.3.2025)).

כמובא לעיל, חוות דעתו וממצאיו של ארונסון צולחים את אמות המידה האמורות, בהיותם מבוססים ומפורטים. כל זאת, בעוד שמנגד, שיטות העבודה של ארונסון, כמו גם מומחיותו וניסיונו, לא הופרכו על-ידי ב"כ המערער בחקירה הנגדית בבית המשפט המחוזי. בנוסף, חרף ההזדמנות והערך שבהגשת חוות דעת נגדית מטעם ההגנה על סמך הממצאים והחומר הראייתי הקיים, אשר עשויה הייתה להקשות על ממצאי חוות דעתו של ארונסון וממצאיו – חוות דעת כזו לא הוגשה.

40. כמובא לעיל, לאחר שבית המשפט המחוזי התרשם מחוות דעתו ומעדויותו של ארונסון, הוא מצא לאמצם וקבע כי אלו נמצאו מהימנות ומקצועיות "לעילא ולעילא".

ככלל, מסקנות בית המשפט המחוזי לעניין זה – מקובלות גם עליי. יחד עם זאת, על יסוד המסד הראייתי שהונח בפני המומחה ארונסון ועל סמך שיטות הניתוח בהן נעזר, מוטב היה אילו מסקנתו לגבי אחת מהסוגיות אליהן התייחס (וראו להלן) הייתה מנוסחת באופן זהיר יותר; ופסקני פחות.

משכך, הגם שאף אני מאמץ את חוות דעתו של ארונסון ואת ממצאיו, סבורני כי את מסקנתו הקונקלוסיבית בדבר ייחודיות המברג ואין בלתו לעניין סימני ניסיון הפריצה של דלת ביתו של המנוח – יש למתן. בנסיבות העניין נדרש היה אפוא לנקוט משנה זהירות נוספת ביחס למשקל שניתן לחוות דעתו של ארונסון, בעניין ספציפי זה.

41. מסקנות בית המשפט המחוזי מקובלות עליי גם ביחס לחוות דעתו של המומחה גונן, אשר הסיק כי "בסבירות גבוהה בתחילה בוצע ניסיון הפריצה לדלת הכניסה ולאחר מכן בוצעה הפריצה לחלון חדר המקלחת" (ת/21). כך קבע על סמך סימני ניסיון הפריצה

על מזוזת הדלת, סימני חוסר באבק על צינורות הפלסטיק היורדים מהגג לחלון המקלחת, שברי זכוכית ורפפות תריס בחצר המזרחית של הבניין, רפפות חלון חדר המקלחת העקורים, המברג האדום שאותר כאשר חלקו על הרצפה וחלקו על רפפה של תריס בחדר המקלחת, וקביעתו של ארונסון כאמור כי ישנה התאמה מלאה בסימנים אקראיים בין המברג שאותר בחדר המקלחת לבין הסימנים על המזוזת המזרחית של דלת הכניסה.

בפרט, ביחס למיקום שבו אותר המברג ועליו הדנ"א של המערער, קבע גונן את המסקנה המתבקשת כי רק לאחר שהרפפות נשברו ונפלו על הקרקע – הונח עליהן המברג. בעדותו הוסיף והסביר עד כמה התרחיש האמור מתיישב עם השכל הישר וניסיון החיים באמרו "אני חושב שגם מלבד המומחיות שלי יסכימו איתי כולם שכשנמצא חפץ על גבי חפץ אחר, חפץ נייד, זה אומר שקדם לנפילה לקרקע, קדמו הרפפות ורק אחרי זה הגיע המברג. ז"א שהמברג הגיע אחרי שפירקו את הרפפות ולא הפוך" (שם, בעמ' 716).

42. לסיכום, המסקנה המתקבלת על סמך חוות הדעת של המומחים ארונסון וגונן, היא כי בתחילה ניסה הרוצח-פורץ להיכנס לדירת המנוח דרך דלת הכניסה – באמצעות המברג. משניסיון הפריצה לא צלח, עלה הרוצח-הפורץ לגג הבניין, השתלשל לדירה דרך חלון חדר המקלחת בעזרת המברג, אשר אותר מונח על רפפת התריסים.

כאן המקום להעיר בדבר טיב חשיבותו של המברג במסגרת המסכת הראייתית. כמובא לעיל, המברג מופיע בשתי זירות – האחת, במהלך הניסיון הכושל לפריצת דלת דירת המנוח, ולאחר מכן במהלך הניסיון המוצלח לפריצה לדירה דרך חלון חדר המקלחת; והשנייה, עת אותר המברג בתוך הדירה מונח על רפפת תריס של חלון חדר המקלחת.

ייאמר מיד כי תרומתו העיקרית של המברג למכלול המסכת הראייתית הנסיבתית, ממוקדת באיתורו של המברג בזירה השנייה – כאשר על המברג מצוי דנ"א של המערער. רוצה לומר כי חשיבותו הימצאות המברג, אינה נעוצה בקביעת המומחה שלפיה בהכרח המברג שאותר על רצפת חדר המקלחת הוא אשר שימש קודם לכן לניסיון הכושל לפריצת דלת המנוח; אלא שחשיבות המברג נובעת בעיקר ממיקומו הייחודי בזירה השנייה – בתוך דירת המנוח, מונח על רפפת תריס של חלון חדר המקלחת.

משכך, גם אילו יש מקום להתייחס במתינות לחוות דעת המומחים בדבר קביעותיהם ביחס לזירה הראשונה; מיקומו האמור של המברג בזירה השנייה, ובייחוד

בהיעדר הסבר חלופי מזכה וסביר למיקום זה, כפי שארחיב בהמשך, הוא שמהווה נדבך ראייתי משמעותי לחובת המערער.

מארג הראיות הנסיבתיות

43. לצד הגרסאות האיתנות של ראזי ונואל, כמו גם חוות דעת המומחים אשר לימדו על תפקידו החיוני של המברג בפריצה לדירת המנוח, מארג הראיות הנסיבתיות לחובת המערער כלל ראיות נוספות ושונות אשר סיבכו אף הן את המערער במעורבות ברצח.

44. הפריצה לדירת המנוח ורציחתו בסמוך לאחר מכן, התרחשו בלילה שבין יום חמישי 8.10.2020 לבין יום שישי 9.10.2020, ככל הנראה לאחר השעה 1:00 ולא יאוחר מהשעה 4:00. כך נלמד הן על סמך ניתוח גופתו של המנוח וקביעת שעת המוות בידי הרופא המשפטי, הן לנוכח גרסאות שכני המנוח שמסרו כי שמעו רעש חריג מדירת המנוח סמוך לשעות 1:30 או 2:30 בלילה.

במקביל, מחקר התקשורת שנערך ביחס למכשיר הטלפון של המערער העלה כי עד השעה 23:30, המערער שהה בבית בני משפחת אל האדי בלוד, ואילו לכל המאוחר בשעה 2:27 כבר היה באזור זירת הרצח. במועד זה, נערכה שיחת טלפון בת כ-50 שניות בין המערער לבין ראזי, כאשר שיחה זו אוכנה כאמור בסמיכות לדירת המנוח. שיחות נוספות שערך המערער בשעה שלאחר מכן, אוכנו אף הן בסמוך לזירת הרצח.

על כך יש להוסיף את תיעוד מצלמת אבטחה שבו נצפה המערער בשעה 2:41 צועד "הלוך ושוב" כ-200 מטרים מזירת הרצח – דירת המנוח, כשהוא אווז בידו שקית שחורה.

45. אופן הפריצה הייחודי לדירת המנוח מסייע אף הוא באפיון זהות הפורץ-רוצח. דירת המנוח ממוקמת בקומה השלישית והאחרונה בבניין מגוריו, המשתייך למספר בנייני "רכבת". על מנת להגיע אל גג הבניין, יש להיכנס אליו מכניסה אחרת – לא זו המוליכה לדירת המנוח. לאחר מכן, נדרש לטפס במעלה גרם מדרגות, להוריד סולם תלוי ממקומו על הקיר, לטפס עליו, לפתוח פתח המוביל אל הגג, ומשם להיכנס אל הגג. מנקודה זו על הגג, לא ניתן להבחין היכן נמצאת הדירה או חלונה, מבלי להכיר קודם לכן את הדירה ואת מיקומה. או אז, נדרש הפורץ לשלשל עצמו מגובה של קרוב למטר אחד, לעבר חלון חדר המקלחת בדירת המנוח, לשבור את זכוכית החלון ולהיכנס דרכו

אל הדירה. לא בכדי נקבע אפוא כי כדי לפרוץ בפועל אל דירת המנוח באישון ליל, נדרשת היכרות עמוקה עם הדירה.

והנה, היכרות מעין זו, מצויה גם מצויה אצל המערער אשר העיד בעצמו כי ביצע עבודות בדירת המנוח בחודשים שקדמו לרצח. במסגרת עבודות אלו, ביצע מספר עבודות בגג הבניין ואף החליף את חלון חדר המקלחת – אותו חלון אשר דרכו נכנס הפורץ לדירת המנוח וביצע את זממו.

46. גם התנהלותו של המערער לאחר מעשה מהווה ביטוי חיצוני משמעותי לתחושת אשמה שקיננה בו לאחר הרצח, באופן המתווסף למסכת הראיות הנסיבתיות לחובתו (יעקב קדמי על הראיות חלק ראשון 310-312 (2009)).

כפי שאישר המערער בחקירותיו במשטרה, סמוך לליל הרצח, הוא החזיק ברשותו שני מכשירי טלפון. את פעילותו של אחד המכשירים הפסיק שעות אחדות קודם לרצח. זאת, בעוד שמכשיר הטלפון השני, שימשו לשיחות עם ראזי ועם איברהים בליל הרצח. כפי שהעידה נואל, בליל הרצח המערער ביקש שתרכוש עבורו מכשיר חדש, בטענה כי המכשיר השני אינו תקין, למרות שהעידה כי ראתה במו עיניה שהמערער עושה שימוש במכשיר הטלפון (פרוטוקול דיון מיום 8.12.2021, בעמ' 328). בכל זאת, נואל נעתרה לבקשתו ורכשה עבורו מכשיר טלפון חדש, וסמוך לאחר מכן גם פעילותו של המכשיר השני – הופסקה.

בנוסף, ימים ספורים לאחר הרצח ובטרם נעצר המערער, הוא עזב את דירתו של איברהים, בה התגורר יחד עם נואל. זו האחרונה המחישה את עזיבתו החפוזה של המערער באומרה כי הלה נעלם בלי להגיד שלום או תודה (ש, בעמ' 322).

על כל זאת יש להוסיף את השיחות שנקלטו במסגרת האזנת סתר בין איברהים לבין המערער, ביום שהאחרון נעצר (ת/102-ת/104). איברהים עדכן את המערער בנוגע לחקירה, וציין כי נואל זומנה והתייצבה אף היא לחקירה. המערער בתגובה, הביע דאגה מכך וציין שלא ניתן לבטוח בנואל. פעם אחר פעם במהלך השיחה שבין השניים, המערער ביקש לוודא עם איברהים כי "אתה לא סיפרת לאף אחד נכון?"; "אתה לא סיפרת שום דבר, אה?"; "בעוד שאיברהים אישר והשיב "חס וחלילה".

שיחה זו בין השניים, אשר נקלטה בשלב שבו שניהם נחשדו בעבירות הקשורות לרצח המנוח, חושפת את חששם של השניים מפני החקירה בכלל ומפני גרסתה של נואל בפרט. כל זאת, באופן המתווסף להתנהגותו המפלילה של המערער – לאחר מעשה.

ראית הדנ"א

47. לראיות אשר ממקמות את המערער בזירת הרצח ובסמוך לה ואשר מלמדות על זיקתו לדירת המנוח, מתווספת ראיה נסיבתית משמעותית – שרידי דנ"א של המערער שאותרו על המברג שנעשה בו שימוש לניסיון הפריצה לדירה דרך דלת הכניסה, ולאחר מכן שימש לפריצת חלון חדר המקלחת. מברג זה, כמובא לעיל, אותר על רצפת חדר המקלחת, כאשר חלקו מונח על רפפה של תריס.

ד"ר שיינפלד אשר בחנה את ממצאי הדנ"א קבעה בחוות דעתה כי הממצאים תומכים ברמה חזקה מאוד בטענת התביעה שלפיה דנ"א של המערער הוא חלק מהתערובת, למול עמדת ההגנה שלפיה הוא כלל אינו נמנה על התערובת (ת/16, ת/18). בעדותה, הבהירה ד"ר שיינפלד כי ככל הנראה הדנ"א של המערער מרכיב 80% מהתערובת שאותרה על המברג, בעוד שלא ניתן היה לזהות את מקור שרידי הדנ"א הנוותרים.

48. על פני הדברים, וכך לטענת המערער, לא ניתן להתעלם מחלק משמעותי בתערובת הדנ"א שאותר על המברג אשר לא שייך למערער אלא ככל הנראה לאדם זר שפרטיו אינם ידועים. בכך, נטען יש כדי להקים ספק סביר שמא אדם אחר, ולא המערער, לקח את המברג, מתוך הדירה או מחוצה לה, ועשה בו שימוש בדירת המנוח, כך שאותו אדם זר הוא הפורץ-רוצח ולא המערער.

ואולם, בראש ובראשונה יודגש כי קיומם של שרידי דנ"א לא מזוהים, לא מחליש כשלעצמו מכוחו הראייתי של הדנ"א שאותר וזוהה. יפים לעניין זה דברים שכתב השופט י' קדמי, בשינויים המחויבים:

"עצם קיומה של טביעת אצבע אלמונית בזירת העבירה, לצדן של טביעות מזוהות, אינו מבטל את כוחן המפליל של הטביעות המזוהות, ככל שהוא מתחייב מהימצאותן במקום שבו נמצאו; ואם אין בפיו של בעל הטביעות המזוהות המפלילות הסבר, הפוגם בכוחן המפליל – לא תבוא הטביעה האלמונית במקום ההסבר. קיומה של טביעה אלמונית במקום שבו אין לבעל טביעה מזוהה

מפלילה הסבר כאמור הינו נטול משמעות לעניין כוחה של הטביעה המפלילה לסבך את בעליה באחריות לביצוע העבירה. זאת משום שקיומה של הטביעה האלמונית מתיישב עם אחריותו של בעל הטביעה המזוהה שאין בפיו הסבר, ולא סותר אותה או מעמידה בספק" (ע"פ 517/86 ברוקס נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(3) 441, 450 (1989), ההדגשה במקור – י' א').

49. נוסף על כך, בדומה למרבית הראיות במקרה שלפנינו, גם ראיית הדנ"א אינה ראייה ישירה המלמדת על אשמת המערער אלא היא ראייה נסיבתית (ע"פ 319/21 אבו אלהיגא נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (10.4.2022)). משכך, הגם שמקובל להעניק לראייה זו משקל עצמאי ניכר ובולט, עיקר תרומתה להרשעת המערער נעוץ בהצטרפותה למארג הראיות הנסיבתיות לחובתו, כך שכוחן המצרפי של ראיות אלו הוא שמלמד על אשמת המערער מעבר לספק סביר. רוצה לומר כי לצד מרכזיותה של ראיית הדנ"א במסגרת מכלול הראיות הנסיבתיות, היא בכל זאת אינה ניצבת לבדה במערכה אלא שהיא נבחנת ביחס למארג הראייתי השלם.

משמעות הדבר היא כי גם העובדה שאותרו שרידי דנ"א העשויים להיות שייכים לאדם אחר שזהותו אינה ידועה, אינה מקימה ספק סביר מובנה ואוטומטי, אלא שעובדה זו נבחנת אף היא ביחס למכלול נסיבות העניין והמארג הראייתי הכולל. במקרה שלפנינו, זיקתו של המערער לדירת המנוח בליל הרצח אינה מתמצה בכך שביצע עבודות בדירה מספר חודשים קודם לכן, באופן שעשוי להסביר בכל זאת את נוכחות המברג בדירה. כמובא לעיל, מארג הראיות הנסיבתיות לחובתו כולל ראיות מוחשיות, מחקרי תקשורת וגם עדויות מהימנות אשר מערבות ומסבכות את המערער ברצח המנוח. מנגד, אין ולו ראשית ראייה למעורבותו של אדם אחר שפרץ לדירה, ביצע את הרצח וזהותו אינה ידועה, אשר הוא בעל שרידי הדנ"א שאותרו על המברג.

על חולשת התרחיש החלופי והמזכה במקרה שלפנינו ארחיב בהמשך, אך כבר בשלב זה אשוב ואדגיש כי לא די בתרחיש ערטילאי או היפותטי, אלא נדרש כי הוא יהא מעוגן במסכת הראיות ויספק גרסה שלמה ועקבית לראיות אלו. בנסיבות האמורות, הגם שלא ניתן להתעלם מקיומו של דנ"א נוסף על המברג, בצדק קבע בית המשפט המחוזי בעדינות כי אין לייחס לכך "משקל מיוחד".

50. עוד במישור הדנ"א, ד"ר שיינפלד בחוות דעתה קבעה כי מתחת ציפורניו של המנוח אותרו, מלבד דנ"א של המנוח עצמו, גם שרידי דנ"א המאפיינים פרופיל נקבי

(פרוטוקול דיון מיום 18.11.2021, בעמ' 204). אולם, בממצא זה כשלעצמו, כמו גם בעובדה שתחת ציפורני המנוח לא אותר דנ"א של המערער, אין כדי לפגום כהוא זה במסכת הראייתית לחובתו. אפרט.

בעדותה הבהירה ד"ר שיינפלד כי לא כל מאבק בין שני אנשים מותיר אחריו שרידי דנ"א מתחת לציפורני המעורבים. טענה זו גובתה על ידה באמצעות הפניה למאמר המלמד כי ברוב מוחלט של המקרים, כלל לא אותרו שרידי דנ"א תחת ציפורני המעורבים (שם, בעמ' 206-207). למעלה מכך, חוקרי המשטרה שנכחו בדירת המנוח, הסיקו כי לא התחולל מאבק בין הרוצח לבין המנוח בזירת הרצח. שכן, כתמי הדם שאותרו בדירה היו שייכים רובם ככולם למנוח לבדו, ואף לא היה כל סממן אשר עשוי היה ללמד על מאבק דו-צדדי בין הרוצח לבין המנוח (ראו למשל עדותו של פקד גונן: פרוטוקול דיון מיום 14.4.2022, בעמ' 754, 803-804).

היעדר שרידי דנ"א של המערער מתחת לציפורניו של המנוח, אינו מעלה או מוריד אפוא ביחס לאפשרות שהלה הוא הפורץ-רוצח.

51. למעשה, הימצאות פרופיל נקבי תחת ציפורני המנוח מפיסה את הדעת. כפי שהסבירה ד"ר שיינפלד בעדותה, ממצאים אלו אינם מתקבלים כתוצאה ממגע אקראי כמו לחיצת יד או חיבוק, אלא דווקא מתוך מגע אינטנסיבי ומשמעותי, אשר עשוי בנסיבות מסוימות להתקיים במסגרת יחסים שבין מטפל למטופל (פרוטוקול דיון מיום 18.11.2025, בעמ' 205-206). שילוב נתונים אלו עם כך שהמערער היה מטופל על-ידי מספר נשים, מספק אפוא הסבר הולם לממצאי הדנ"א.

52. כאן המקום לדחות גם את הבקשה שהעלה המערער לאחר הגשת הערעור, להשוות בין הדנ"א שנמצא תחת ציפורני המנוח לבין הדנ"א של עטאף אבו-גאנם, שעבדה כמטפלת של המנוח. כאמור לעיל, הימצאות דנ"א תחת ציפורני המנוח אינה מלמדת בהכרח על זהות הרוצח, לא כל שכן בנסיבות שבהן ניכר כי לא התקיים מאבק פיזי משמעותי בזירת הרצח בינו לבין המנוח.

מעבר לכך, כשם ששרידי הדנ"א העלומים שאותרו על המברג נבחנים בצל המסכת הראייתית השלמה, כך יש להתייחס גם לדנ"א שאותר תחת ציפורני המנוח. והנה, המסכת הראייתית הנסיבתית, על מורכבותה וגווניה, מלמדת על מעורבות המערער

בפריצה לדירת המנוח ורציחתו, ואינה מרמזת, לא באופן ישיר ולא באופן נסיבתי, על מעורבות של אדם אחר.

גרסת המערער

53. למול מסכת הראיות הנסיבתיות המוליכה למסקנה לכאורית בדבר אשמתו של המערער ברצח המנוח, ניצבת גרסתו הכבושה והשקרית אשר אין בה כדי להפריך את המסקנה כאמור, אפילו לא במקצת.

גרסתו לאירועי ליל הרצח, לא נמסרה מפיו כמקשה אחת, אלא התפתחה לאורך ההליך ונתפרה למידות הראיות שהוצגו לחובתו. זאת, באופן המגשים היטב את החשש הנלווה למתן גרסה "כבושה", בעטיו משקלה הראייתי של גרסה זו – מועט (ע"פ 8199/20 זיאדאת נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (30.4.2023)).

בתחילה, בחקירותיו במשטרה, המערער ניסה להרחיק עצמו מכל וכל ממעורבות ברצח המנוח ואף ביחס לאירועים נלווים ועקיפים לליל הרצח. כך למשל, גרס כי כלל לא נכח בלוד בליל הרצח, טען כי אין לו קשר עם ראזי, כי הוא לא זוכר שביצע עבודות בביתו של המנוח, והכחיש כמעט את כל שנאמר בבית משפחת אל האדי בלוד.

מעבר לכך, גם בשלב שבו תשובות המערער השתנו בהתאם לראיות לחובתו, הוא עדיין לא מסר גרסה מלאה וכנה, מבחינתו, לאשר אירע. כך, גם לאחר שאישר כי שהה בלוד בליל הרצח, הוא טען שנסע ללא ראזי – אך חזר בו לאחר שנחשף לגרסתו של ראזי; וגם ביחס להמשך הערב, טען כי נסע ישירות מבית משפחת אל האדי בלוד ליפו, אך לאחר שעומת עם ראיות סותרות, נאלץ לברוא גרסה מאוחרת לפיה שוטט בלוד מספר שעות לצורך רכישת סמים.

54. כדי להמחיש את שינויי הגרסה המרובים של המערער, ועד כמה הם מקעקעים את מהימנות גרסתו, אפנה להסבריו ביחס לשיחה שהתקיימה באישון ליל – 2:27, בינו לבין ראזי חברו. כזכור, זה האחרון מסר כי בשיחה זו שמע צעקות ואת המערער צועק "איפה הכסף", וכן "תן את הקוד".

בתחילה, הסביר המערער כי ראזי התקשר לדרוש בשלומו, לאחר שהשניים נפרדו בעקבות מריבה. המערער השיב לו כי הוא עושה את דרכו לביתו, במונית. כבר

בחקירתו הבאה במשטרה, המערער שינה את גרסתו ו"נשבע באלוהים" שהשיחה המדוברת – כלל לא התקיימה (ת/4, עמ' 57). התעקשות זו לא החזיקה זמן רב, כאשר לעיתים המערער הציע שאולי השיחה התרחשה בטעות ולעיתים ביקש לשמור על זכות השתיקה או שהעיר כי אינו זוכר את שארע.

גם בעדותו, המערער לא הצליח לספק מענה עקבי לשיחה הקריטית שהתנהלה בינו לבין ראזי. בחקירה הראשית טען שראזי אכן חייג אליו, אך הוא לא היה מעוניין לדבר איתו כי היה באמצע שיחה עם אדם מסוים ברחוב, ולכן ניתק את השיחה עם ראזי. לעומת זאת, בחקירתו הנגדית הרבה להשתמש במטבע הלשון – "יכול להיות", בין היתר, יכול להיות שהטלפון נלחץ לו בטעות כאשר רכב על האופניים, או שמא יכול להיות שהטלפון נלחץ כאשר התקשר לתחנת המוניות להזמין מונית. בכל מקרה, הוא עמד על כך שלא שוחח עם ראזי במהלך הלילה אלא רק למחרת בבוקר. משעומת המערער עם העובדה שהשיחה האמורה עם ראזי התנהלה כשעה קודם השעה שבה התקשר בפועל לתחנת המוניות, התפתל פעם נוספת והשיב שכנראה חיפש שתי תחנות מוניות – בפער של שעה.

התייחסותו המתחמקת והשקרית של המערער לשיחה הקריטית שהתקיימה בינו לבין ראזי באישון ליל, חושפת עד כמה רעועה גרסתו ועד כמה שקריו וחוסר אמינותו פוגמים בשורשי מהימנותו.

55. לצד ההתפתחות בגרסתו של המערער, ניכר היה כי הוא בחר על אלו שאלות להשיב באופן מלא (לגרסתו), כלפי אלו שאלות לטעון שאינו זוכר, ובאלו שאלות למלא פיו מים ולשמור על זכות השתיקה. הגם שכידוע זוהי זכותו של נאשם לנקוט בדרך זו כך ששתיקתו אינה נזקפת לחובתו, בכל זאת לצורך הערכת אמינותו ומהימנות גרסתו יש משקל לאופן השימוש הסלקטיבי בזכות השתיקה, דווקא ביחס לשאלות המפלילות והמסבכות (ראו והשוו: ע"פ 2316/23 ג'בארין נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (2.2.2025)).

משנשאל המערער הכיצד בעדותו פירט על אירועים והתרחשויות, אשר בחקירתו השיב כי אינו זוכר את שאירע, נימק באומרו "בן אדם לפעמים נזכר בדברים. כל יום עובר דברים אחרים בחיים אז זה לא זוכר כל מיני דברים. אז נופלים בתיק הזה אני חף מפשע אז אני חייב להיזכר בדברים" (פרוטוקול דיון מיום 14.6.2023, בעמ' 1470, ש' 19).

56. מלבד העובדה שגרסת המערער כשלעצמה אינה עומדת על רגליה שלה; היא אף אינה מספקת מענה הולם, או לכל הפחות כזה המניח את הדעת, ביחס לראיות המפלילות המכבידות לחובתו. כך למשל, בולטת התייחסותו של המערער למברג שעליו אותר כזכור דנ"א שלו. הגרסה שנושא כעת ב"כ המערער בערעור לפנינו, שלפיה ישנה אפשרות ריאלית שהמברג נותר בדירה מהימים שבהם ביצע בה המערער עבודות, היא גרסה שנמסרה רק בשלב מאוחר של ההליך. לעומת זאת, בחקירותיו במשטרה המערער עמד על כך שבמהלך עבודות שהוא מבצע הוא משתמש רק בכלים שלו, לא משאיר אותם בבית הלקוחות בסיום העבודה ובדרך-כלל לא שוכח כלים במקומות שונים. רק בעדותו בבית המשפט, אמר לראשונה שהוא לעיתים משאיר כלים בדירות של לקוחות. מעבר לכך, כנשאל על המיקום הייחודי שבו אותר המברג – על הרפפה המפורקת של תריס חלון חדר המקלחת, הוא השיב בלקוניות שייתכן ששכח את המברג "באיזה שהוא מקום בבית".

זאת ועוד, משעומת המערער עם כך שדנ"א שלו נמצא על המברג, הוא לא זעק את חפותו או הציג גרסה סבירה לראיה זו, אלא בחר בזכות השתיקה או שהסית את התקדמות החקירה למחוזות אחרים. כל זאת, באופן העשוי ללמד אף הוא על תחושת האשמה שקוננה בקרבו (ראו והשוו: ע"פ 5136/22 לוקר נ' מדינת ישראל, פסקה 391 (10.11.2024)).

57. הנה כי כן, גרסתו המתפתחת והכבושה של המערער עמוסה בקשיים, אינה מתיישבת עם הראיות והעדויות לחובתו, והיא רצופת שקרים הפוגמים גם בשורשי מהימנותה הבסיסיים ביותר. לא רק שגרסתו של המערער כושלת בהעמדת הסבר חלופי ומזכה, אלא שבמובן מסוים גם היא מצטרפת למארג הראייתי לחובתו.

טענות נוספות

58. גם בערעור שלפנינו, המערער שב ומעלה טענות נוספות המלמדות, לשיטתו, על חפותו. בין היתר, נטען כאמור כי הדנ"א שאותר תחת ציפורני המנוח, עשוי להצביע על זהות הרוצח; כי עקבות הנעליים שנמצאו בזירה אינן שייכות למערער; כי המערער היה מצוי בגילופין באופן קיצוני בליל האירוע, כך שלא היה מסוגל לבצע את השוד ואת הרצח; וכי לא אותר כל דנ"א של המערער במוצגים הרבים שאותרו בזירת הרצח.

רוב ככל טענות אלו נדחו בבית המשפט המחוזי לאחר שנדונו באופן מעמיק ובכובד ראש. בעיקרם של דברים, אזכיר כי רשויות החקירה אינן מחויבות בהבאת "הראיה המקסימלית" להרשעה, אלא בקיומן של "ראיות מספקות" שבכוון להוכיח את האשמה מעבר לספק סביר (ע"פ 2127/17 עלוש נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (28.2.2018)).

במקרה שלפנינו, התגבשה מסכת ראייתית משמעותית לחובת המערער, הכוללת כאמור מקבץ עדויות וראיות מוחשיות. בנסיבות אלו, אין ב"מחדלי החקירה" הנטענים, כל אחד לחוד וכולם יחד, אשר לדידי כלל לא נפלו בחקירת המשטרה, כדי לקפח את הגנתו של המערער או להטיל ספק סביר באשר לאשמתו לנוכח מארג הראיות לחובתו (ע"פ 9284/17 חורש נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (5.3.2020)).

העונש

59. הנה כי כן, הרשעת המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, ובמוקדן בעבירת הרצח לפי סעיף 301א(א)(2) לחוק – בדין יסודה. המערער אשר חפץ בתחילת הערב לשדוד את דירת המנוח, יצא מן הדירה שעות לאחר מכן עם רכוש בידיו ובעודו מותיר את המנוח חבול ומוכה, באופן שהוביל למותו. בגין מעשים מעין אלו, ציווה המחוקק כי ייגזר על הרוצח עונש מאסר עולם חובה. המקרה שלפנינו ממחיש היטב קביעה ערכית זו, שכן מעשי המערער מגלמים "חוסר מעצורים מוסרי", משהמערער היה מוכן להקריב את חיי המנוח לצורך הגשמת תכנית השוד (ראו: ע"פ 2083/22 יין נ' מדינת ישראל (5.2.2023); וכן ראו בהרחבה: יוסף אלרון ועומר רזין עבירות המתה: החוק והפסיקה 86 (2025)).

משכך הוא, העונש שנגזר על המערער הולם היטב את חומרת מעשיו.

טוף דבר

60. המנוח – סימון קרמנוקיאן, נרצח באלימות בביתו בשעת לילה מאוחרת. הרוצח – המערער, הכיר מקרוב את המנוח אשר בדירתו ביצע עבודות חודשים ספורים קודם לכן. הוא חמד את רכושו והחליט כי לפניו קשיש המתגורר בגפו ואשר יהיה קל להתגבר עליו. המערער היה כה נחוש להגשים את תכניתו הנפשעת, עד כדי כך שלאחר שנכשל בפריצת דלת הדירה, השתלשל מגג הבניין ופרץ לדירת המנוח דרך חלון חדר המקלחת.

גם עמידתו האיתנה של המנוח על ממונו שנאבק על חייו, לא עמדה בדרכו של המערער
 תוך שהכה אותו נמרצות, שדד את רכושו ופנה לדרכו מבלי להביט לאחור.

המערער לא חס על חייו של המנוח הקשיש והערירי והותירו להתבוסס בדמו
 בדירתו הצנועה בלוד, כאשר חלפו שעות רבות נוספות עד שאחינו של המנוח מצאו
 בביתו ללא רוח חיים.

בגין מעשיו, נגזר על המערער עונש של מאסר עולם חובה, עונש זה גזור
 למידותיו ולחרפת מעשיו.

אציע אפוא לחברי ולחברתי כי נדחה את הערעור.



יוסף אלרון
 שופט

השופט יחיאל כשר:

אני מסכים.



יחיאל כשר
 שופט

השופטת רות רונן:

אני מצטרפת למסקנתו של חברי, השופט י' אלרון, בחוות דעתו המפורטת
 והמקיפה, תוך שאבקש להרחיב בקצרה בנוגע לאחד הנושאים שנידונו בה.

כך, בהתייחס לחוות דעתו של המומחה מר ארונסון, ציין חברי כי חוות הדעת הייתה מבוססת ומפורטת בהתאם לאמות המידה הנדרשות; וכי בית המשפט המחוזי התרשם לחיוב מממצאיו של המומחה וקבע כי הם מהימנים ומקצועיים לעילא ולעילא. חברי היה סבור כי ככלל, אין מקום להתערב במסקנתו של בית המשפט המחוזי בהקשר זה, אולם לצד זאת סבר כי היה מקום לסייג את המשקל שבית המשפט המחוזי ייחס לחוות דעתו של ארונסון באשר לייחודיות המברג לעניין הסימנים שהותיר על גבי דלת הכניסה לדירתו של המנוח.

אני מצטרפת לעמדה זו וברצוני להרחיב בה. המומחה התייחס בחוות דעתו לסימנים שהותיר המברג על גבי דלת הכניסה לדירה, וקבע כי "אין מברג אחר שיכול להשאיר את הסימן הזה". המומחה קבע זאת על סמך הנחתו כי הסימנים מייצרים "טביעת אצבע" ייחודית למברג המסוים הזה, שמביאה למסקנה כי "הכלי הזה הוא שהותיר את סימניו".

אני סבורה כי מסקנה כזו – לקיומה של "טביעת אצבע" ייחודית של המברג וזיהויו בהתאם לממצאים שמצא המומחה על גבי דלת הכניסה לדירה – חייבה תשתית רחבה יותר שלא נמצאה בחוות דעתו של מר ארונסון. העובדה שישנה התאמה מלאה בין הסימנים שמצא מר ארונסון על משקוף הדלת לבין המברג – איננה מספיקה לצורך כך. גם אם המומחה הסיק שהמברג שנמצא בדירה יכול היה לייצר את הסימנים שנמצאו בדלת הכניסה (ובעניין זה איני מוצאת לנכון להתערב), אין פירוש הדבר בהכרח כי אין מברג אחר שיכול היה לייצר את אותם סימנים. כדי להוכיח את המסקנה הזו נדרשו כאמור נתונים נוספים ביחס למברגים בכלל, לסימנים שהם מותירים בפרט, לסימנים שנותרו על דלת הכניסה ולאפשרות לשייכם למברג אחר. את כל אלה לא השכיל המומחה להוכיח – וזאת גם אם נניח כי המדובר במי שהוא בעל ניסיון ומומחיות ושבית המשפט נתן אמון בעדותו.

ואולם, אין באמור כדי לשנות את המסקנה לפיה המשיבה הוכיחה את אשמו של המערער ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט הפלילי וזאת לאור מכלול הראיות שסקר חברי בחוות דעתו. באשר למברג – בדומה לחברי, גם אני סבורה כי חוות דעתו של מר ארונסון נועדה בעיקרה כדי להוכיח כי המברג הובא לדירה מבחוץ, ולא – כפי שטען המערער – נותר בה לאחר שהמערער ביצע בה את עבודות השיפוץ. כדי להסיק את המסקנה האמורה, די לטעמי בכך שהמברג היה מונח על גבי רפפה של התריס בחדר המקלחת –

רפפה שנפלה על הרצפה כתוצאה מהפריצה לדירה מחלון חדר המקלחת. בהעדר הסבר אחר – ההסבר הסביר ביותר לכך שהמברג היה מונח על הרפפה שנפלה ארצה במהלך הפריצה, הוא שהמברג הונח שם לאחר הפריצה על ידי הפורץ.

לכן, גם בהתעלם ממסקנתו של מר ארונסון ביחס ל"טביעת האצבע" של המברג, ניתן לקבוע ברמה הנדרשת כי הפורץ עשה שימוש במברג המסוים שנמצא בדירה. מאחר שכאמור היה על המברג דנ"א של המערער – מדובר בראייה משמעותית המחזקת את המסקנה בנוגע לאשמתו.

לכן, מכל הטעמים שלעיל, מקובלת עלי מסקנתו של חברי לפיה דין הערעור להידחות.



רות רונן
שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט יוסף אלרון.

ניתן היום, כ"ג אב תשפ"ה (17 אוגוסט 2025).



רות רונן
שופטת



יחיאל כשר
שופט



יוסף אלרון
שופט